

## บรรณานุกรม

### หนังสือ

- กาญจนาคพันธุ์ (นามแฝง). 2514. สำนวนไทย. กรุงเทพฯ : บุรินทร์การพิมพ์.
- ขจรศักดิ์ (นามแฝง). 2533. นิทานวรรณคดีไทยศึกษางานละเอียด. กรุงเทพฯ :  
ต้นอ้อ.
- คณะกรรมการจัดงานอนุสรณ์สุนทรภู่. 2516. ประชุมโวหารสุนทรภู่.  
กรุงเทพฯ : กรุงเทพการพิมพ์.
- คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2524. 100 ปีหลวงประดิษฐ์ไพเราะ.  
กรุงเทพฯ : พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพสมเด็จพระ  
พุทธอาจารย์.
- คณะสงฆ์วัดสุทัศน์เทพวราราม. 2526. ภาพเกี่ยวกับวรรณคดีไทย. กรุงเทพฯ :  
ม.ป.พ.
- คีฤกษ์ ปราโมช, ม.ร.ว. 2532. ขุนช้างขุนแผนฉบับอ่านใหม่. กรุงเทพฯ :  
สยามรัฐ.
- เจือ สตะเวทิน. 2530. สุนทรภู่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์  
คุรุสภาลาดพร้าว.
- เชี่ย ชูฉิ่ง. 2532. กลยุทธสามก๊ก : คัมภีร์บริหารในภาวะสงคราม.  
พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- เด็ก, ชมรม. 2535. พระอภัยมณีตอนสุดสาครผจญภัย. กรุงเทพฯ : ปิรามิด.
- ทองใบ หงส์เวียงจันทร์. 2534. นอศตราคามสุ ภาคชีวิตประวัตินิ. พิมพ์ครั้งที่ 3.  
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ธรรมจักร (นามแฝง). 2515. เล่าเรื่องพระเจ้า 130 ชาติ. กรุงเทพฯ :  
พิทยาการ.

ธวัช บุญโหมก. 2527. แนวทางศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพฯ :  
ไทยวัฒนาพานิช.

นล นรากร. 2529. เล่าเรื่องพระอภัยมณี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :  
เจริญวิทย์การพิมพ์.

นายคำรา ณ เมืองใต้ (นามแฝง). 2531. บุคคลภาษาถิ่นในสามก๊ก.  
กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.

นายหริศ เรืองฤทธิ์ (นามแฝง). 2514. วรรณคดีไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2.  
กรุงเทพฯ : ธรรมเสวี.

บรรจง บรรเจิดศิลป์. 2517. ศิลปวรรณคดีกับชีวิต. พระนคร :  
กลุ่มผู้พิมพ์ธรรมชาติ.

นิตดา หงษ์วิวัฒน์. 2525. ชุดจิตรกรรมฝาผนังในประเทศไทยวัดของธรรมชาติ.  
กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.

บุญศักดิ์ แสงระวี. ม.ป.ป. ชุดกรรสมบัติสามก๊ก. กรุงเทพฯ : ก.ไก่.

บุญส่ง เลชะกุล. 2504. ธรรมชาติของนานาสัตว์ชุดที่ 2. กรุงเทพฯ :  
โอเดียนสโตร์.

บุญส่ง เลชะกุล และจากรุจินต์ นกิตกัญ. 2533. สัตว์กับ. กรุงเทพฯ :  
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- บุญสิริ สุวรรณเพ็ชร. 2530. บทานุกรมว่าด้วยการใช้สำนวนไทย.  
กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- บุญเสริม ฤทธาภิรมย์. 2522. อธิบายคำศัพท์ภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ :  
โอเดียนสโตร์.
- ปรมาณูชิตชินทรส, สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระ. 2515. ลิลิตตะเลงพ่าย.  
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บรรณาคาร.
- ประจักษ์ ประภาพิทยากร. 2508. นามานุกรมขนช้างขุนแผน. กรุงเทพฯ :  
ไทยวัฒนาพานิช.
- \_\_\_\_\_. 2519. ประเพณีและไสยศาสตร์ในขนช้างขุนแผน. กรุงเทพฯ :  
เจริญธรรม.
- \_\_\_\_\_. 2527. รายงานผลการวิจัยพระเอกในวรรณคดีคลาสสิกของไทย  
เรื่องขนช้างขุนแผน : พระเอกแบบนักรบ. นนทบุรี : ชัยศิริการพิมพ์.
- \_\_\_\_\_. 2522. โลกของภาษาและวรรณคดี. กรุงเทพฯ : โอเดียน-  
บุ๊คสโตร์.
- \_\_\_\_\_. 2515. สารคดีภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เปลื้อง ณ นคร. 2523. ประวัติวรรณคดีไทยสำหรับนักศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8.  
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

พระคลัง (หน), เจ้าพระยา. 2514. สามก๊กเล่ม 1-2. พิมพ์ครั้งที่ 15.  
กรุงเทพฯ : บรรณาการ.

พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับหลวง เล่มที่ 19 พระสุตันตปิฎกเล่ม 11 สังยุตตนิกาย  
มหาวารวรรค. 2515. พระนคร : โรงพิมพ์การศาสนา.

พหูพลวง (นามแฝง). 2530. เทวโลก. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.

\_\_\_\_\_. 2534. พยากรณ์ความฝัน. กรุงเทพฯ : ชั่วฟ้าไฟ.

พิทยาลงกรณ์, กรมหมื่น. 2511. พระนลคำฉันท์. พระนคร : คลังวิทยา.

พิมพ์ธรรมราชบัณฑิต, พระ. 2533. พระพุทธรูปปางต่าง ๆ. กรุงเทพฯ :  
มูลนิธิหอไตร.

พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก, พระบาทสมเด็จพระ. 2510. รามเกียรติ์. พิมพ์ครั้งที่ 4.  
กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณาการ.

พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ. 2530. บทละครนอก. พิมพ์ครั้งที่ 8.  
กรุงเทพฯ : ประชาชน.

\_\_\_\_\_. 2500. พระราชพงศาวดารรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ :  
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. 2516. บ่อเกิดรามเกียรติ์.  
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- มงคลชัย เหมริต. 2532. หนังสือสามก๊กได้อย่างไร. พิมพ์ครั้งที่ 2.  
กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- ยาขอบ (นามแฝง). 2532. สามก๊กฉบับวณิชกอนตั้งโต๊ะผู้ถูกแข่งทั้งสิบทิศ.  
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ดอกหญ้า.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2526. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525.  
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- เรื่อง นาโน. พระรถเมรี. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- เรื่องอุไร อินทรประเสริฐ. ม.ป.ป. สำนวนโวหารไทยและคำเปรียบเทียบ.  
กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ล้อม เฟื่องแก้ว. 2527. พระรถเมรีราศ : สำนวนเจ้าพระยาพระคลัง (หน).  
กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- ลออ คุ้มไพโรจน์. ม.ป.ป. เรื่องมีา. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- วิชาการ, กรม. 2519. แบบเรียนภาษาไทยเล่ม 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.  
กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- \_\_\_\_\_ . 2528. หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.  
กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิจิต วัฒนกุล. 2529. หนังสือตำราพิชัยสงคราม ร.9 ร.ศ. 202.  
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

วิภา กงกะนันท์. 2522. วรรณคดีศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ศรีปราณี. 2513. โคลงกำสรวลศรีปราณี. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.

ศิลปากร, กรม. 2513. ขุนช้างขุนแผน. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.

\_\_\_\_\_. 2508. โคลงเรื่องรามเกียรติ์. กรุงเทพฯ : เสงวีพิทยา.

\_\_\_\_\_. 2508. ตำราไม้ของเก่าและตำราไม้ค่าโคลง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

\_\_\_\_\_. 2526. ไตรภูมิภคาหรือไตรภูมิพระร่วง. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.

\_\_\_\_\_. 2507. บทโคลงกรมศิลปากรปรับปรุงแสดง ณ โรงละครอนศิลปากร. รวบรวมจัดพิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพจมีนสมุหพิมาณ หรือ หลวงวิลาสวงงาม.

\_\_\_\_\_. 2511. รวมวรรณคดี 5 เรื่อง. พระนคร : ประจักษ์วิทยา.

\_\_\_\_\_. 2513. ลิลิตยวนพ่าย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.

ศุภร บุนนาค. 2503. สมาธิกวี "ขุนช้างขุนแผน". กรุงเทพฯ : ผดุงศึกษา.

ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราชและมูลนิธิโตโยต้าแห่งประเทศไทย  
ญี่ปุ่น. 2527. ตำราตุนิมิต. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์.

ส.พลายน้อย (นามแฝง). 2520. อภินิหารนิยาย. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น.

\_\_\_\_\_ . 2532. สัตว์นิยาย. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ.

สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัย. 2529. สารคดีน่ารู้. กรุงเทพฯ :  
เจริญวิทยการพิมพ์.

ส่งเสริมการศึกษาออกโรงเรียน, ชมรม. 2525. สมโภชลายสือไทย 700 ปี  
ประถมรามเกียรติ์. กรุงเทพฯ : ชมรมส่งเสริมการศึกษาออกโรงเรียน.

สมชาย พุ่มสอาด. 2531. เกร็ดน่ารู้ในวรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ :  
กรุงเทพฯพิมพ์.

สมพร มั่นตะสูตร. 2525. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สยามราษฎร์สส เทปิก สุตคนตปิฎก สัตตนิทายสส มหาวารคโค. 2502.  
พระนคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สังข์ พันโนทัย. 2529. พิชัยสงครามสามก๊ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :  
อมรการพิมพ์.

สีตธรรมโฆษเณะ, พระ. 2528. โลกบัญญัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.

สารประเสริฐ, พระ. 2510. สมาธิฐานรามเกียรติ์. กรุงเทพฯ : เจริญธรรม.

สีทา พินิจกวาด และคณะ. 2520. ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย.  
กรุงเทพฯ : ดวงกลม.

สุธวิงศ์ พงศ์ไพบูลย์. 2515. คู่มือพระปฐมสมโพธิกถา. พิมพ์ครั้งที่ 2.  
กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สุวรรณา เกรียงไกรเพ็ชร. 2518. พระอภัยมณี : การศึกษาในเชิงวรรณคดี-  
วิจารณ์. กรุงเทพฯ : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย.

เสฐียรโกเศศ. 2515. พงศาวดารธรรมชาติของสัตว์. พิมพ์ครั้งที่ 3.  
กรุงเทพฯ : บรรณาการ.

แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย. 2525. ชุดจิตรกรรมฝาผนังในประเทศไทยวัดราชสิทธาราม.  
กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.

อัศศิริ ธรรมโชติ และคณะ. 2534. ขุนช้างขุนแผนฉบับนอกทำเนียบ.  
กรุงเทพฯ : ไบบัว.

อิศรานภาพ (อิน), พระยา. 2471. สุนันคำฉันท์. กรุงเทพฯ :  
โรงพิมพ์พระจันทร์.



หนังสือแปล

กรรณา-เรืองอุไร กุศลาสัย, ผู้แปล. 2533. มหาภารตยุทธ. กรุงเทพฯ :  
รุ่งแสงการพิมพ์.

เกรแฮม ฮอว. 2532. ว่าด้วยหลักวรรณคดีวิจารณ์. (An Essay on  
criticism) โดย นฤมล กาญจนทัต และอุบลวรรณ โชติวิสิทธิ์.  
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

โกลเคนชไตน์, ดอง-ปีแยร์. 2532. การอ่านนวนิยาย. โดย วัลยา วิวัฒน์ศรี.  
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิรพัฒน์ ประพันธ์วิทยา, ผู้แปล. ม.ป.ป. อินเดียแดนพุทธภูมิ. กรุงเทพฯ :  
มีเดียทรานส์เอเซีย.

ห่านุ นวยุค, ผู้แปล. 2534. สามก๊กฉบับห้าวะที. พิมพ์ครั้งที่ 3.  
กรุงเทพฯ : ยินหยาง.

เป้า ฉวน ฮวา. ม.ป.ป. กวนอูเทพเจ้าแห่งความซื่อสัตย์. โดย  
มานิต เจียรบรรจงกิจ. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.

บทความจากวารสาร

- ก. เปรมกมล (นามแฝง). 2510. "สัตว์ในวรรณคดี", ชัยพฤกษ์.  
14,15 (สิงหาคม 2510), 25-26.
- จิรภัทร อังศุมาลี. 2531. "กว่าจะเป็นม้าแข่ง", ไฮ-คลาส. 5,49  
(พฤษภาคม 2531), 51-58.
- น. ณ ปากน้ำ (นามแฝง). 2526. "ขุนช้างขุนแผนกับลัทธิตันตริก",  
วัฒนธรรมไทย. 22,1 (มกราคม 2526), 14-17.
- นาค ใจอารีย์. 2507. "อันเนื่องมาจากวรรณคดี : ม้าอุปการ",  
วัฒนธรรมไทย. 4,3 (พฤษภาคม 2507), 38-39.
- ประภัทร ปริบุญณะ. 2500. "คุณลักษณะของม้าฝีเท้าดี", กลีกร.  
30,2 (เมษายน 2500), 212-338.
- ประสงค์ พวงดอกไม้. 2524. "ภาพสัตว์ในวรรณคดี", วัฒนธรรมไทย.  
20,12 (ธันวาคม 2524), 46-47.
- เปลก สนธิรักษ์. 2504. "การบวช", วัฒนธรรมไทย. 2,4 (มิถุนายน  
2504), 2.
- พันธุรักษารามเดช, ขุน. 2519. "ความเชื่อทางไสยศาสตร์ของชาวปักษ์ใต้",  
วิชา. 2,2 (1 มิถุนายน-กันยายน 2519), 1.

- พิศาล เสนะเวส. 2509. "เรื่องน่ารู้", วิทยาสาร. 17,34 (กันยายน 2509), 54-55.
- วรรณคดีและประวัติศาสตร์, กอง. 2504. "งานค้นคว้าเรื่องม้า", ศิลปากร. 5,1 (มกราคม 2504), 31-43.
- วิพุธ โสภางค์. 2507. "ม้าในวรรณคดี", วิทยาสาร. 16,9-12 (ธันวาคม 2507), 13-14, 46-48.
- \_\_\_\_\_. 2508. "ม้าในวรรณคดี", วิทยาสาร. 16,13-18 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2508), 42-43, 50-59.
- ส.พลายน้อย (นามแฝง). 2528. "สัตว์หิมพานต์", วัฒนธรรมไทย. 24,9 (กันยายน 2528), หน้า 34.
- \_\_\_\_\_. 2529. "สัตว์หิมพานต์", วัฒนธรรมไทย. 25,1 (มกราคม 2529), 28-31.
- สวรรค์ (นามแฝง). 2523. "สัตว์หิมพานต์", วัฒนธรรมไทย. 19,9 (กันยายน 2523), หน้า 26.
- แสงระวี (นามแฝง). 2504. "ม้าทรง", วัฒนธรรมไทย. 1,8 (ตุลาคม 2504), 68.

#### บทความจากหนังสือพิมพ์

- อรรถวิโรจน์ ศรีตุลา. 2535. "ควงตั้งวันนี้", เดลินิวส์. 6 กรกฎาคม 2535, 28.

บทความจากสารานุกรม

อุทัย สีนธสาร. 2521. "มา", สารานุกรมไทย. เล่มที่ 4, 3446.

วิทยานิพนธ์

จำเริญ แสงดวงแข. 2520. "วิเคราะห์วรรณกรรมของจิตร ภูมิศักดิ์",  
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทัศนีย์ สิ้นสกุล. 2519. "จักรพรรดิราชย์ในคดีอินเดีย", วิทยานิพนธ์  
ปริญญาามหาบัณฑิตแผนกวิชาภาษาตะวันออก บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย.

ภิญโญ บุญทอง. 2525. "บทบาทและฐานะสตรีในมหากาพย์", วิทยานิพนธ์  
อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วงเดือน สุขบาง. 2524. "การศึกษาพระปฐมสมโพธิกถาในแนวสุนทรียะ",  
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เสาวลักษณ์ อนันตศานต์. 2515. "บทละครนอกสมัยกรุงศรีอยุธยา",  
วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนังสือต่างประเทศ

Brewitt-Taylor, tr. 1959. Romance of the three-Kingdoms.  
Tokyo : Charles E. Tuttle Co.

The Staff of National College of Education. 1978. Young  
People's Science Encyclopedia. Volume G. Chicago :  
Children Press.